

ประโยค ป.ธ.๙
แต่ง ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๙

ประเพณีที่พวกพุทธบริษัทไปกระทำพุทธบูชาอยู่ที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง นั้น น่าจะเป็นต้นเหตุให้เกิดสิ่งฆราวาสอันเป็นที่พระสงฆ์อยู่ประจำ ซึ่งเราเรียกกันว่า "วัด" มีขึ้นในมัชฌิมประเทศ เพราะเมื่อครั้งพุทธกาล เหล่าพุทธสาวกทั้งหลายที่อยู่ปฏิบัติ วัตรากพระพุทธรองค์เนื่องนิจ เช่น พระอนนทเถระเจ้าเป็นต้นก็มี ที่ไปสู่พระพุทธร สำนักเฝ้าแทนในเวลามีโอกาสเป็นมือเป็นคราวก็มี ที่ได้พบปะเฝ้าแทนในเวลาพระพุทธร องค์เสด็จจาริกไปในนานาประเทศก็มี ครั้นพระพุทธรองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ชาติการที่ได้เคยเฝ้าแทนพระองค์เหมือนแต่ก่อน พวกพุทธสาวกที่รำลึกถึงพระพุทธรเจ้า ก็คงพากันไปยังสังเวชนียสถานแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่มีพระบรมพุทธานุญาตตั้งกล่าว มาแล้ว ที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง จึงเกิดเป็นตำบลที่สมาคมของพวกพุทธบริษัท ทั้งพระและคฤหัสถ์ไปประชุมกันไม่ขาด พวกนี้ไปแล้วมีพวกนั้นมาแล้ว มีจำนวนคน ประชุมอยู่มากบ้าง น้อยบ้างเป็นนิจ อาศัยเหตุนี้ น่าจะมีพวกชาวบ้านแถวตำบลนั้น คิดแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการสร้างที่พักอาศัยและเลี้ยงดูพวกอาคันตุกะขึ้นก่อน แล้วมีผู้ศรัทธาทำบุญด้วยสร้างที่อาศัยถวายพระภิกษุสงฆ์ ฝ่ายพระภิกษุก็เห็นจะเกิดมี ผู้ที่สมัครอยู่ประจำทำการบำรุงรักษาสังเวชนียสถานเพื่อการกุศล จึงสันนิษฐานว่า การที่พระภิกษุสงฆ์อยู่ประจำบำรุงรักษาสังเวชนียสถานนั้น จะเป็นมูลเหตุที่เกิดมีวัด เช่นเราเข้าใจกันบัดนี้ และอาจจะเป็นมูลเหตุให้เกิดวัดขึ้นในที่ตำบลอื่น ๆ ต่อออกไป

เพราะพวกพุทธบริษัทซึ่งไปบูชาอยู่ที่สังเวชนียสถานที่เป็นผู้อยู่ไกลไปได้ง่ายมีน้อย ที่เป็นผู้อยู่บ้านอื่นเมืองไกลในจตุรทิศไปถึงได้ด้วยยากมีมาก พวกที่อยู่ไกลคงอยากให้มีเจดีย์สถานอยู่ที่ใกล้ภูมิลำเนาของตน ให้ไปบูชาได้ง่าย

ก็ ในบรรดาพระบริโภคเจดีย์ที่พระพุทธรเจ้าได้ประทานอนุญาตไว้ นั้น อาจเป็น สंहारิมวัดฤกษ์แบ่งภาคไปประดิษฐาน ณ ที่อื่นได้แต่ต้นโพธิ์ที่พุทธคยาอย่างเดียว อาศัย เหตุนี้ ผู้ที่อยู่ห่างไกล เมื่อได้ไปบูชา ณ ที่พระพุทธรองค์ตรัสรู้แล้ว จึงเก็บเมล็ดพันธุ์

พระศรีมหาโพธิ์จากต้นเดิมไปเพาะปลูกยังบ้านเมืองที่ตนอยู่ และบูชาเป็นบริโศคเจดีย์ต่อไป บางพวกก็สร้างพุทธอาสน์ขึ้นเป็นอุทเทสิกเจดีย์ที่บูชาพระพุทธคุณในบ้านเมืองของตนตามแบบอย่างพระอริยสาวกได้เคยกระทำมาใน ครั้งพุทธกาล บางพวกก็สร้างพระธรรมเจดีย์ดังกล่าวมาแล้ว เป็นเหตุให้เกิดมีเจดีย์สถานขึ้น ณ ที่อื่น ๆ เมื่อเจดีย์วัตถุเกิดมีขึ้น ณ ที่แห่งใด ก็จำเป็นต้องมีการบำรุงรักษา จึงมีสังฆาวาสที่พระภิกษุสงฆ์อยู่ประจำเกิดขึ้น ณ ที่เจดีย์สถานนั้น ๆ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๙

แต่ง ไทยเป็นมคอ

พ.ศ. ๒๕๓๕

พุทธปริสาณณเทศ ยตถ ยตถ จตตาริ สัเวชนียฎฐานานิ อคฺคิ, ตตถ ตตถเว
 พุทธปุริ กาคุํ คนตพพนติ นิยม โหติ, เยนมุเหหิ อาราโมติ อกฺขาโต สงฆาวาโส
 มชฺฌิมปฺปเทเส ปากฎิฎฺโธ อภิวิสฺส มลฺลเ ๑ พุทธกาเล หิ เอกจเจปิ อานนฺตเดรทโย
 พุทธสาวกา นิพฺพธั พุทธสฺสปฺปญฺจานั กาคุํ นิวสฺนติ, เอกจเจปิ กทาจิ สทฺโธกาสา หุตฺวา
 สตถุ ทสฺสณตถาย พุทธสฺส สนฺติกั อคฺมิสฺสุ, เอกจเจปิ ยทา สมฺมาสมฺพุทฺโธ นานาปฺเทเสสุ
 จาริกั วิจรติ, ตทา ตั ทฎฺฐั ปฏฺิลกิสฺสุ ๑ ปรินิพฺพเต ภควติ ยถา หิ ปุพฺเพ, ตถา
 พุทธสาวกานั พุทธสฺส ทสฺสนาทิกิจฺจึ นตถเว, เตเนว พุทธสาวกา สมฺมาสมฺพุทฺธั
 อนุสฺสรมานา ยานิ ยถาวุตฺตานิ สัเวชนียฎฐานานิ พุทฺเธนานุญฺญาตานิ, เตสมญฺยตฺรึ
 อคฺมิสฺสึ มลฺลเ ๑ ตานิ จ จตตาริ สัเวชนียฎฐานานิ ยา คหฺฎฐปฺพุพฺพิตฺตฺวา พุทธปริสา
 นิพฺพธั สฺมาคจฺจนฺติ, ตาสึ สฺมาคมฺภูตานิ โหนฺติ ๑ ถถ ๑ ตา กิร พุทธปริสา อปฺปกายิ
 พุทฺกาปิ หุตฺวา นิพฺพธั สฺมาคจฺจนฺติ, ตาสึ เอกจเจปิ คจฺฉิสฺสุ, อปฺราปิ อาคจฺจนฺติ ๑ อิมเมว
 ปฏฺิจฺจ ตตถ ตตถเว นิวุตฺถา ความวาสี อาโท อาคนฺตฺกานั อวสถกมฺเมเน ไปสนกมฺเมเน จ
 สทฺถถั คเวสิตุํ มนสากริสฺสึ มลฺลเ ๑ ตโต จ พุทฺธสาสนิกา พุทฺธสาสเน อภิปฺปสฺนนา
 หุตฺวา ปุญฺญมากงฆมานา อาคตนาคตสฺส จาตุทิสฺสส ภิภุชฺสงฆสฺส อวาสตถาย อวสถั
 การตฺวา นิยฺยาเทสฺสุ ๑ ภิภุชฺสูปิ เอกจเจ ปุญฺญสฺसानิสฺสํมากงฆมานา สัเวชนียฎฐานสฺส-
 ปฺปญฺจานสฺส กรณตถาย นิวสิตุคามา อภิวิสฺสึ มลฺลเ ๑ เตเนว อนุমানวเสเนวึ ทฎฺฐพฺพั
 ยสฺมา กิเรส ภิภุชฺสงฆเ สัเวชนียฎฐานสฺสปฺปญฺจานสฺส กรณตถาย นิวสฺติ, ตสฺมา สงฆาวาโส
 เอตฺรหมเหหิ อาราโมติ สลฺขานีโต ปากฎิฎฺโธ อภิวิสฺส มลฺลเ, อายติฉจฺ สงฆาวาสา
 อญฺเฬสฺสุ ความนิคฺมาทิสฺสุ ๑

ยา หิ พุทธปริสา สัเวชนียฎฐานสฺสุ พุทธปุริ กาคุํ อคฺมิสฺสุ, ตาสมญฺยตฺรา
 อาสนุนคามวาสินิ สฺุเชน คตา, อปฺปกา ว อเหตุสฺสุ, จตฺทิสาสฺสุ ปน วิเทเสสฺสุ ทูรคามวาสินิ
 ทฺุชเชน คตา, พุทฺกา ว ๑ ตาสึ จ ทูรคามวาสินิ ยถา เจตฺติยฎฐานั สฺุเชน พุทธปุริ กาคุํ

คมนาถาย อุตตโน อุตตโน นิवासณฺฏจาเนน สทฺธิ อาสนนฺฏจาณญเต ฐุมิปฺปเทเส การิตํ
โหติ, ตเถว อภิปรตฺติสฺสํสุ มณฺเฒติ ฯ

ยานิ จ ปรีโลกเจตฺติยานิ พุทฺธเรนานุณฺวตานิ, เตสมณฺเฒตฺรํ สํหาริมวตฺตํ สฺยยา
อณฺเฒตฺถ จ ปตฺติฏฺฐาเปตฺตุํ วิภฺชชนียํ, ยทิตํ เอโกเยว พุทฺธคยาโย โพรธิรุกฺโข ฯ เตเนว
ชฺูรคามาวาสินี พุทฺธปริสา โพรธิมณฺเฑ พุทฺธปฺรูชํ กาคฺุ คตา มฺูลสํริมหาโพรธิรุกฺขโต ผลฏฺฐินี
คเหตุวา อุตตโน อุตตโน นิवासณฺฏจาเนน สทฺธิ อาสนนฺฏจาณญเต ฐุมิปฺปเทเส
ตานิ วิรุฬฺหงฺกรานิ กตฺวา เต โพรธิรุกฺขสฺส วิรุฬฺหงฺกูเร อภินิโรเปสฺสุ อายตฺติจ
ปรีโลกเจตฺติยฏฺฐานียภาเวณ พุทฺธปฺรูชํ กโรนฺติ ฯ อปรา จ ปน ยถา พุทฺธกาลเอ อริยสวากา
อฺุทฺเทสิกเจตฺติยานํ พุทฺธปฺรูชํ อกรีสฺสุ, ตเถว พุทฺธปฺรูชนคฺถาย อุตตโน อุตตโน นิवासณฺฏจาเนน
สทฺธิ อาสนนฺฏจาณญเต ฐุมิปฺปเทเส พุทฺธาสนานิ อฺุทฺเทสิกเจตฺติยานิ อํกํสฺสุ ฯ อปราปิ ตเถว
ธมฺมเจตฺติยานิ, เตเนว เจตฺติยฏฺฐานานิ อณฺเฒสฺสุ ฐุมิปฺปเทเสสฺสุ การิตานิ อเหตุสฺสุ ฯ ยตฺถ ยตฺถ
เจตฺติยวตฺถุนิ ปาตฺรเหตุสฺสุ, เตสมฺปฏฺฐาณกรณํ อิจฺฉิตฺตพฺพเมว โหติ, ตตฺถ ตตฺถเถว สงฺฆาวาสา
ภิกฺขุสงฺฆมฺสฺส อารามญฺจตา โทนฺติ ฯ

พระธรรมวโรดม	คุณสมฺปนฺโน	วัดเบญจมบพิตร	แต่ง
สนามหลวงแผนกบาลี			ตรวจแก้.